

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Om det attende Aarhundredes Oplysning i Salighedens Sag

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 105. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1825_410_2-txt-shoot-idm856/facsimile.pdf (tilgået 16. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

havde Jober og Høbninger Ret, som stræbde i Tødselen at kvæle det Død, der utraabde alt Modfat for Lagn og Vildfarelse, eller havde Kristus og hans Apostler Ret deri, at en Oplysning kan være Menneskene saa vigtig, at den bør meddeles og antages, om det saa end skulde ske paa al timelig Belsæds Beforsning!

Siger man nu: Kristus og hans Apostler havde Uret, da bekender man jo derved, man er ikke Christen, men siger man, de havde Ret, da maa man ogsaa indrømme, de har Alle Ret, der, for en saa vigtig Oplysnings Skyld, tilfødsatte alle verdslige Hensyn, og her staa vi da atter ved det store Spørgsmaal: hvis Oplysning er christelig: det attende Aarhundredes eller den Modsatte, et Spørgsmaal, dog vel intet verdsligt Hensyn bør hindre fra at blive grundigt besvaret.

Noget mere var om disse Ting at sige, og jeg tiltrøer mig neppe for meget, naar jeg troer, soleklart at kunne bevise, at det attende Aarhundredes Oplysning, hvad den saa ellers var, uanagtelig var skarp som et tveegget Sværd, til at overhugge alle de Baand, der gjennem Aarhundreder sammenknyttede Hjerter med Høll, Menneske med Menneske, ja selv de nærmeste Forældre og Børn og Næstefolk, med hinanden, og man skulde da vel betænke sig, for man vedde at paaskaar, vor Kamp mod en saadan Oplysning var Noget, en loovlig Dreighed, af hvad Navn nævnes kan, end sige da en Kongelig, en af Mennesker uindseent Kongelig, skulde finde forargelig, satlig for Rigets No og Borgers Enighed. Sandelig, fra denne Side betragtet, er vor Forretagende saa uansigelige, saa aabenbar i hver Stats Land, som har en protestantisk Fortid, at jeg ei kan tænke mig noget stærkere Brevs paa Modstandernes Blindhed, eller dog paa deres alts for overdrivne Tanke om vor Dumbhed, end at vilke røre ved en Stræng, som de skulde være saare glade ved, om vi vilde lade, saavidt muligt, uberørt. Det tror jeg imidlertid, vi

alle vil, og det vil i det Mindste jeg, uden dog at forlange nogen Tak derfor, thi jeg vil det vistelig ikke, for at skane det attende Aarhundredes Oplysning, men kun for at ære og tro at tiene den Herre, som vidnede: mit Rige er ikke af denne Verden, men jeg er dertil født og kommet til Verden, at jeg skal give Sandhed Vidnesbyrd, hvo som er af Sandhed, hører min Røst. Kun derfor, kun fordi jeg ikke vil have Lødd eller Del med dem, der, paa Sandheds Beforsning, smigre Verdens Herre, og opmuntrer dem til at bygge paa Christl Kirke, som paa en Caserno, kun derfor vil jeg nødig fremstille Forholdet mellem det attende Aarhundredes Oplysning og det danske Rige, i al sin Klarhed; men seer jeg, at man fremdeles, i Lys eller Lon, arbejder paa at fordunkle det, da nødes jeg dertil, og lægger herved høitidelig alle uheldige Følger, som deraf mulig kunde flyde, paa Modstandernes Hoved og Ansvar!

Ja, det ved jeg, dansk i alle Maader, ærlig og aaben var min Hærd og min Fæide, fra den første Dag, jeg gik Pennen, for med Land at bekæmpe, hvad jeg kaldte Vind, med Lys at fordrive hvad jeg kaldte Mørke, jeg ved, at har Modstandene negensheds stobt paa mig i det Dunkle, da saae de, jeg var der kun, for at møde dem, hvo de vilde undgaae mig, og aldrig fandt de mine Spor paa de krogede Veie. Jeg tør da sige: det er ikke om mit Navn jeg freder, naar jeg lader det være glemt, hvorledes man hidtil har bekæmpet mig, som om det var i Mørke man skulde stride om, hvis Oplysning der var den ægte; men for Fremtiden maa jeg skabe mig en saa uærdig Modstand, og hvad jeg herefter seer omsigne sig i Mørket, det aabenbarer jeg uden Skaausel. Alt hvad man ellers vil sige og gjøre mod den giennemgribende Forandring i Kirke og Skole, jeg aabenbar forkynnder, det er min Egt, med Guds Hjælp, at forbedre, det skal jeg stræbe at optage i den bedste Mening, og at be-

